

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

9.439

Hely

Szerző:

Cím: A főváros jubiláris közgyűlése

Forrás:

Budapesti Hírlap

Bu. 1923. 11. 18.

(Köt. v. füz.)

1872/1923

A főváros jubiláris közgyűlése.

— Fényes ünnepség diszes közönséggel. — Folkusházy Lajos, Berzeviczy Albert és Csilléry András beszéde. — A kormányzó leirata. —

A főváros egyesítésének félszázados fordulóját ma diszközgyűléssel ünnepelte meg a főváros törvényhatósági bizottsága. A diszközgyűlést ünnepi mise előzte meg, a melyet a belvárosi plébániatemplomban Csernoch János bíboros-hercegprimás celebrált fényes segédlettel. Az érkező előkelőségeket, József királyi herceget és családját, Izabella királyi hercegnőt a templom kapujában Folkusházy Lajos alpolgármester fogadta.

Az ünnepi mise végeztével a közönség az Ujvárosháza közgyűlési termébe gyűlt össze, ahol a diszközgyűlés lefolyt. A gyönyörűen díszített terem az utolsó zugig megtelt a meghívott közönséggel. Az előkelői emelvényen szemben foglalt helyet Horthy Miklós kormányzó, József király herceg és a hercegaszonyok, az első pad sorban Nagy Emil, Rakovszky Iván és Klebelsberg Kunó gróf miniszterek, Scitovszky Béla, a nemzetgyűlés elnöke, Schioppa Lőrinc nuncius, Csernoch János hercegprimás, Wlassics Gyula báró, a közigazgatás bíróság elnöke, Nádossy Imre országos főkapitány, Marinovich Imre főkapitány, Preszly Elemér Pestvármegye főispánja, Agoraszto Tivadár alispán, Kapustyák tábornok és Than lovassági felügyelő, a honvédelmi minisztérium képviselőjében, Algya-Papp Sándor tábornok, Müller Kálmán báró, Nemes Antal püspök, Szontágh Lajos, a földtani intézet igazgatója, Domony Mór dr. miniszteri tanácsos, a Magyar Folyam- és Tengerhajós Rt. vezérigazgatója,

Szinyei József és Simanek Emil egyetemi rektorok és még sokan a közélet előkelőségei közül.

A diszközgyűlésen a megbetegedett polgármester helyett Folkusházy Lajos alpolgármester elnökölt és ő is mondotta el a megnyitó beszédét. A közgyűlés a Hisekegy és a Himnusz eléneklésével kezdődött. A két magyar imádságot a Fővárosi Énekkar adta elő és az ünneplő közönség állva hallgatta végig.

Folkusházy Lajos alpolgármester megnyitó beszédében üdvözölte a megjelent előkelőségeket, elsősorban Horthy Miklós kormányzót, a kir. hercegi családot, a bíboros-hercegprimást, a nunciust, valamint a nemzetgyűlést, a kormányt, az egyházakat, a nemzeti hadsereget, a legfőbb bíróságokat, a törvényhatóságokat, városokat, állami, társadalmi, kulturális, irodalmi s egyéb intézmények képviselőit s kiemelte, hogy a félszázados évforduló nagy ünnepét az ország mai szomorú helyzetében akkor ünnepeljük meg a legméltóbban, ha kerülve az örömujjongást, ezt a napot a visszaemlékezésre szánjuk és hálát adunk a Mindenhatónak, hogy a mai napot megérni engedte. Ezután hosszabb történelmi visszapillantást vetett a három egyesített testvérváros: Pest, Buda és Óbuda multjára, keletkezésükre s fejlődésükre addig, míg az egyesítés gondolata, a melyet először Széchenyi István gróf pendített meg, valósággá vált. Rámutatott arra a hirtelen és nagyszabású fejlődésre, a mely egész napjainkig tartott a kiegyezés

óta és a mely a fővárost a világvárosok sorába emelte. A fejlődésnek voltak persze árnyoldalai is, a mindinkább tért hódított internacionális áramlatok s a világháboru után kitört gyászos emlékü forradalmak, az ország megcsonkulása, a melyek súlyos gazdasági és lelki válságot hoztak a fővárosra s ezek gyógyítása évtizedek munkájába fog kerülni. Mindezek ellenére a főváros népe a keresztény nemzeti szellemben ujjaszületve egynek érzi magát az ország népével, forrón szereti hazáját s hiven ápolja a mult szent hagyományait. Beszéde végén összetartó munkára buzdított s Isten áldását kérte erre a munkára.

Azután Berzeviczy Albert a Magyar Tudományos Akadémia nevében mondott emlékbeszédet, a melyben részletes visszapillantást vetett a főváros kulturális művészeti és tudományos fejlődésére s rámutatott annak szükségére, hogy az ország megcsonkulása következtében aránytalanságok keletkeztek a főváros és a vidék centrumai között s ezeket úgy kell orvosolni, ha a vidék városainak szellemi, kulturális életét fejlesszük s egészséges versenyre kényszerítjük a fővárossal szemben. A szomorú összeomlás — ugymond Berzeviczy, — melyet a háboru kimenetele hozott reánk, okozta, hogyha ma Budapest ötvenéves fejlődési korszakáról beszélünk, azalatt tulajdonképpen csak negyvenöt év értendő, mert hiszen az utolsó öt év alig volt elég a forradalmak és az idegen megszállás romjainak eltakarítására, a kulturális munka folytonosságának csak némi helyreállítására, roppant veszteségeink némi pótlására. Szívfacsaró látvány annak szemlélete, hogy a negyvenöt év lelkes, buzgó, némelyekben majdnem tulbuzgó törekvése eredményéből mennyi vesztet kárba a beállott közromlásban s mennyi gyűlölettel,

rosszakarattal, elfogultsággal és bizalmatlansággal találkozunk még most is a legtöbb oldalról, mikor nemzetünket és benne fővárosunkat fényes multja után ismét az emberi műveltség közös, nagy céljai szolgálatába akarjuk, a régit legalább megközelítő erővel állítani. De mindez nem tántorit meg bennünket. Dolgozunk, építünk, alkotunk kell fáradhatatlanul, nem

lankasztó kétellyel, nem kislelkű csüggedéssel és nem is emésztő gyűlölettel. Dolgozunk és alkotunk kell sziklaszilárd, Istenbe vetett hittel, bátor messzeségbe szárnyaló reménnyel és egész nemzetet átfogó, nagylelkű szeretettel.

Végül Csilléry András beszélt, rámutatva arra, hogy a nemzetek fővárosainak mindig nagy és fontos szerepük volt a nemzet életének irányításában. Történelmi példákat hozott föl erre nézve és megállapította, hogy Pest a multban is mindig a nemzeti szellem székhelye volt s csak a legutóbbi tíz évben fészkelte be magát az a bűnös közszellem, a mely megtagadta a multat, a tradíciókat. Beszéde végén a keresztény nemzeti gondolat alapjára való visszatérés szükségét hirdette.

A diszközgyűlést Folkusházy alpolgármester zárta be, köszönetet mondva a szónokoknak s indítványozta, hogy Berzeviczy Albert és Csilléry András beszédeit jegyzőkönyvileg is örökítsék meg. A Szózat eléneklése után a közgyűlés két óra tájban ért véget.

A főváros mai jubiláris ünnepe alkalomával a kormányzó a fővároshoz következő üdvözlő leiratot intézte:

Budapest székesfőváros közönségéhez! A mai nevezetes ünnepen hálás kegyelettel

emlékezem meg ama férfiak érdemeiről, akik 50 évvel ezelőtt Buda és Pest egyesítésével alapjait vetették meg egy modern, nagykulturájú városnak. E céltudatos és sikerektől kísért munkájukból alakult ki Budapest fejlődésének bámulatos arányai, a melyek a székesfővárosi szerény keretektől rövid évtizedek alatt a világvárosok sorába emelték. A világháború, a forradalom és az azt követő holtysevizmus által megszakított közel félszázados, békés fejlődés után ma, nehéz viszonyok között, súlyos feladatokkal terhelve küzd ez a város lakosságának boldogulásáért. Ehhez a küzdelemhez merítsen erőt és kitartást az egyesítést létrehozó elődök munkás példájából és nagy művek ma újból feléledő emlékéből. Hő óhajom, hogy az egész országgal harmóniában minden magyar szív szeretetétől övezve haladjon Budapest, keresztény erkölcsi alapon, egy szebb jövő felé. *Horthy s. k., Bethlen István s. k.*